

SUPERDIVERS!

Baukje Prins, lector Burgerschap en Diversiteit aan de Haagse Hogeschool, schreef de inleiding en het epiloog van dit verslag van zes casestudies, etnografische onderzoeken naar 'alledaagse omgangsvormen in de grootstedelijke samenleving'. De auteurs van de casestudies zijn wetenschappers vanuit diverse achtergronden. Menig onderzoek naar onze multiculturele samenleving, integratie en contacten tussen allochtonen en autochtonen gaan over de contacten in de vrije tijd. De casestudies in dit boek belichten onze 'superdiverse' samenleving vanuit het perspectief van de professional en de burger met de nadruk op alledaagse contacten binnen drie domeinen: het onderwijs, de arbeidsmarkt en de openbare ruimte. Waar je in je vrije tijd keuzes kunt maken met wie je wel en niet wilt of kunt omgaan, wordt dat ingewikkelder binnen deze drie domeinen. Je komt elkaar gewoon tegen in concrete en uiteenlopende situaties.

Hoe die ontmoetingen en contacten verlopen wordt beschreven in de casestudies. De studies kort op een rijtje:

- Een Engelstalig artikel over docenten en leerlingen in het middelbaar onderwijs. Hoe gaan docenten om met afwijkend gedrag van leerlingen vanuit een bijzondere culturele of religieuze context?
- Een bijdrage over de switch van mbo-studenten naar een totaal andere studierichting binnen het hbo. Wat maakt de switch succesvol, voor zowel allochtone als autochtone studenten?
- Een onderzoek naar tweedejaars studenten van de hbo-opleiding maatschappelijk werk en dienstverlening die een reeks colleges bijwoonden over seksualiteit. De onderzoeker geeft aan dat de invloed van genderverschillen in het kader

van diversiteit niet onderschat moet worden, naast etniciteit, nationaliteit en religie.

- Een reconstructie van loopbaanverhalen van acht mensen die in de jaren zeventig en tachtig van Suriname naar Nederland migreerden en terugblikken op hun loopbaan in het maatschappelijk werk toen en nu.
- Een onderzoek naar het schoonmaakwerk in een verzorgingstehuis: over de ervaringen van vooral allochtone schoonmaaksters in hun werk voor merendeel oudere, autochtone vrouwen. Een baan met een lage status die een hoge graad van onafhankelijkheid en waardering kan betekenen.
- Een onderzoek naar een multiculturele winkelstraat in de Haagse binnenstad. Het onderzoek onderstreept het belang van de invloed die gebruikers kunnen hebben op vertrouwde en daarmee ook de leefbaarheid van de publieke ruimtes.

Prins sluit af met een epiloog over het begrip cultuur in diverse betekenissen. Ook het boek zelf is dus superdivers. DOOR MARIANNE LENKHOFF

• **PRINS, B. (RED.) (2013). SUPERDIVERS: ALLEDAAGSE OMGANGSVORMEN IN DE GROOTSTEDELIJKE SAMENLEVING.** DELFT: EBURON, 182 PP, € 17,95.

HOEZO ROZE WOLK

Dit boek richt zich niet zozeer op moeders met een postpartum depressie, maar op vrouwen die na de bevalling ook grijze wolken ervaren naast witte of roze. Vrouwen die zich soms neerslachtig voelen en zich daar weer schuldig over voelen omdat ze vinden dat ze blij en gelukkig moeten zijn met hun mooie kind. De auteur wil een meer realistische kijk geven op het moederschap en de ervaringen die daarbij horen. Het boek telt zeven hoofdstukken waarvan de meeste worden afgesloten met een 'grijze-wolkverhaal' van een moeder in deze tijd. Hoofdstuk 1 verhaalt over het moederschap van toen en nu. Het beeld van en over moeders is sterk veranderd en veel

vrouwen van nu proberen beelden van toen en nu te integreren: het oermoederschap, waarbij je er

altijd bent voor de kinderen, combineren met de onafhankelijke, buitenshuis werkende vrouw. Een niet altijd even gemakkelijke klus en vooral niet als je het als moeder ook nog eens perfect wilt doen.

Het boek gaat praktisch in op het hele traject van kinderwens tot zwangerschap tot moederschap. Het leven als vrouw verandert sterk in korte tijd, zowel tijdens de zwangerschap als daarna. Ook de relaties met de mensen om je heen veranderen. De auteur vertelt over de grijze wolken, hoe herken je ze, wat zijn risicofactoren, wat zijn verschillen met bijvoorbeeld een postpartum depressie? Ook gaat de auteur praktisch in op de gevolgen van grijze wolken en hoe je ermee om kunt gaan. Ze richt zich hierbij vooral op de moeder, maar in een aantal paragrafen ook op de omgeving van de moeder.

Het boek is vlot geschreven en zit vol praktische tips en oefeningen. Het is vooral bedoeld voor (aanstaande) moeders en hun directe omgeving. Voor hulpverleners is het interessant om dit boek aan te raden aan cliënten die heen en weer worden geslingerd tussen de roze wolk en de postpartum depressie. Het kan ook een preventieve aanrader zijn voor aankomende moeders met risicofactoren voor grijze wolken, zoals vrouwen met verlieservaringen. Het boek rekt realistisch af met roze wolken en het perfecte moederschap. DOOR MARIANNE LENKHOFF

• **TJOELKER, R. (2013). HOEZO ROZE WOLK?! HERKENNING & HOUVAST VOOR MOEDERS MET EEN GRIJZE WOLK.** SCHIEDAM: SCRIPTUM, 226 PP, € 18,95